

KAPAK

ARAM EKİN DURAN
eduran@ekonomist.com.trAYŞEGÜL SAKARYA PEHLİVAN
asakarya@ekonomist.com.trBURCU TUVA
btuvay@ekonomist.com.trCEREN ORAL BALABAN
coral@ekonomist.com.trGÖZDE YENİOVA SAYLAK
gyeniova@ekonomist.com.trÖZLEM BAY YILMAZ
obay@ekonomist.com.trSİBEL ATİK
satik@ekonomist.com.trTALİP YILMAZ
tyilmaz@ekonomist.com.tr

DEV SEKTÖRLERİN YEŞİL DÖNÜŞÜM STRATEJİLERİ

Türkiye ekonomisi, enerji dönüşümünde 2026'ya hem fırsatlarla hem de kırılganlıklarla giriyor. Artan enerji talebi, küresel yeşil dönüşüm trendi ve 2053 net sıfır hedefi, ülkenin büyüme ve sanayi politikalarını yeniden şekillendiriyor. Temmuz 2025'te yasalaşan İklim Kanunu ile yeni bir eşiği geride bırakan Türkiye'de ambalajdan gıdaya, tekstilden kimyaya tüm sektörlerin ajandasında ilk sırada yeşil dönüşüm yer alıyor. Başta ihracatçılar olmak üzere tüm dev sektörler, rekabetçiliğini korumak için yeşil dönüşüme yatırım yapıyor.

18 Ekonomist 9 Kasım 2025

Covid-19 pandemisi sonrasında küresel çapta giderek artan 'yeşil dönüşüm' seferberliği, son dönemde gerek ABD Başkanı Trump'ın iklim krizi konusundaki fikirleri gerekse Ukrayna-Rusya savaşından İsrail'in İran'a saldırısına kadar bir dizi savaş ve çatışmalar gündemi nedeni ile gündemin arka sıralarına itilmiş izlenimi veriyor. Ancak insanlığın sonraki nesiller için hayati önemde olan sürdürülebilir bir çevre ve ekonomi yaratma çabasında ödün verme lüksü bulunmuyor. Bununla birlikte enerji dönüşümü, yalnızca iklim hedefleri açısından değil; enerji güvenliği ve cari açık açısından da bir zorunluluk haline gelmiş durumda.

10-21 Kasım'da Brezilya'nın kuzeyindeki Para eyaletinin başkenti Belem'de düzenlenecek dünyanın en kapsamlı iklim

zirvesi COP30'da iklim değişikliğiyle mücadelede gelinecek nokta ve gündemdeki önemli konular ele alınacak. Zirvenin başkanlığını Büyükelçi Andre Aranha Correa do Lago yürütecek. Zirvede Türkiye'yi Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakan Yardımcısı Fatma Varank, Dışişleri Bakan Yardımcısı Büyükelçi Ayşe Berris Ekinci ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanı Halil Hasar temsil edecek.

LİDERLERİN İLGİSİ AZALIYOR MU?

Yaklaşık iki hafta sürecek iklim müzakerelerinin tonunu belirleyecek olan zirveye katılımını teyit eden lider sayısının ise 60'ın altında kaldığı biliniyor. COP30, dünya liderlerinin katılımında son yılların en düşük seviyesini yaşayacağı öngö-

15 DEV SEKTÖRÜN YEŞİL DÖNÜŞÜM PLANI

Sektör	2026 ajandasında neler var?
AMBALAJ	2026 ve sonrasında ambalaj malzemelerinin büyük bir kısmının geri dönüştürülebilir olmasını amaçlayan sektör, diğer taraftan da atıkların kaynağında ayrı toplanması ve üretim süreçlerine ikincil ham madde olarak katılması için projelere odaklanacak.
ÇİMENTO	Alternatif yakıt kullanımı, yenilenebilir enerji yatırımları ve yeşil çimento üretiminin artırılması gibi somut adımlar atan sektörde, 2026 ve sonrasında çimento sektörü açısından yalnızca çevresel hedeflerin değil; aynı zamanda rekabet gücünün yeniden şekillendiği bir dönem olması bekleniyor.
DEMİR VE DEMİR DIŞI METALLER	Enerji kullanımı en yüksek sektörlerden biri. Sektör firmaları, çevreci enerji yatırımları ile karbon ayak izini azaltıcı yatırımlar yapıyor. Ayrıca atık yönetim sistemleri kayda alınıyor. Ancak üretim süreçlerinde karbon ayak izini ölçebilme ve raporlayabilme kabiliyeti konusunda atılması gereken adımlar var.
ENERJİ	Yeşil dönüşümde temiz enerjinin etkisi artıyor. Türkiye'nin 74 bin MW'lık yeşil enerji kurulu gücünde hidroelektrik santraller 32 bin 289 MW ile ilk sırada yer alıyor. Onu 23 bin 877 MW ile güneş enerjisi, 13 bin 867 MW ile rüzgar enerjisi, 2 bin 341 MW ile biyokütle ve bin 734 MW ile jeotermal enerji santralleri izliyor.
GERİ DÖNÜŞÜM	Birçok şirket 'karbon nötr' için geri dönüşüm tesislerinin kapısını çalacak. Öte yandan üretim tesislerinin atıkları artık daha da kıymetli bir hal alacak. Bu nedenle sektör, geri dönüştürülebilir atıkları yeniden ülke ekonomisine kazandıracak yatırımlara odaklanacak.
GIDA	Özellikle et ve süt sektöründe yem ve besleme optimizasyonu, gübre yönetiminin geliştirilmesi, enerji tasarrufu sağlayan sistemlerin kullanımı ve yenilenebilir enerji yatırımları öne çıkıyor. Hayvanların sindirim kaynaklı metan salımı, toplam emisyonun önemli kısmını oluşturuyor.
GÜBRE	Kimyasal gübre ve pestisit kullanımının azalması, toprak sağlığının korunması, su tasarrufunu sağlayan sistemlerin oluşması ve biyoçeşitliliğin korunmasına odaklanacak. Yasaklı etkin maddelerin belirlenmesi ve AB'ye ihracatı olan tarım ürünlerindeki kısıtların izlenmesi konusuna eğilecek.
HAZIR GIYIM	Sektörün yeşil dönüşümde ana gündemi kullanılan hammadde kaynaklarının sürdürülebilir hale getirilmesi var. Bütün oyun planlarını dönüşüm odaklı kurgulayan sektör, IPA-III kapsamında hazırlanan 'Karbon Ayak izinin Takibi ve Azaltılması' projesini önümüzdeki aylarda başlatmaya hazırlanıyor.
İNŞAAT	Yapılaşma süreçlerindeki radikal dönüşüm için finansman desteği bekleyen sektör, 2026 yılında yeşil dönüşümü gerçekleştirmek ve 2053 yılında karbon net sıfır hedefine ulaşabilmek için "Ulusal Katkı Beyanı" ve "Yeşil Mutabakat Eylem Planı" çalışmalarına katılmaya devam edecek.
KİMYA	Sektör, yeşil dönüşümdeki önemli bir alan olarak konumlanıyor ve bu kapsamda hem şirket hem de faaliyet alanı bazında yeni yatırımlar devreye alınıyor. Enerji verimliliğini artıran, geri dönüşümü destekleyen ve çevresel etkileri minimize eden üretim modellerini yaygınlaştırmak öncelik haline geliyor.
LOJİSTİK	Lojistik sektörünün 2026 ve sonrasında hedefi, taşımacılıktan depolamaya, gümrük süreçlerinden tedarik zinciri yönetimine kadar tüm operasyonlarda karbon ayak izini azaltan, verimliliği artıran ve sürdürülebilir değer yaratan bir lojistik sektörü inşa etmek.
OTOMOTİV	"Türkiye Otomotiv Sektöründe Sürdürülebilirlik Eylem Planı (OSEP)" çerçevesinde, firmaların karbon ayak izlerini azaltmalarına, üretim süreçlerini çevre dostu hale getirmelerine ve Avrupa standartlarına uyum sağlamalarına yönelik kapsamlı bir yol haritası oluşturuldu.
PLASTİK	Sektörün hedefi: "Yeşil Köprü" modeli üzerinden Türkiye'yi döngüsel ambalaj ve geri dönüşümün stratejik merkezi yapmak. Bunun için enerji ve malzeme verimliliğiyle emisyon azaltımı, geri dönüştürülmüş içerik ve tasarımda döngüsellik, dijital izlenebilirlik ve nitelikli iş gücü dönüşümü gündemde.
TURİZM	Hedefte 2030 yılına kadar tüm konaklama tesislerinin 'sürdürülebilirlik sertifikası' olması var. Özellikle UNESCO miras alanlarında, kalite odaklı, çevreye duyarlı, yüksek katma değerli turizmi destekleyen bir model benimsemesi gerektiğine inanılıyor.
TEKSTİL	Türkiye'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı ile tam uyumlu bir üretim üssü haline gelmesini hedefleyen sektör, döngüsel ekonomi, izlenebilirlik, enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik ham maddelerin kullanımı konusunda projeler hayata geçiriyor.

Not: Sektörler alfabetik sıralanmıştır.

KAPAK

TÜRKİYE'DE YEŞİL DÖNÜŞÜMÜN TARİHİ

2009
KYOTO PROTOKOLÜNE
TARAF OLDU

*Türkiye 2005 yılında yürürlüğe giren uluslararası protokole 26 Ağustos 2009'da taraf oldu.

2015
PARİS ANLAŞMASI

*4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe giren anlaşmaya yönelik niyet katkı beyanını (INDC) sunan Türkiye, sera gazı emisyonlarında referans senaryoya göre 2030 yılına kadar yüzde 21'e kadar azaltım öngördüğünü ilan etti.

2019
AVRUPA
YEŞİL MUTABAKATI (AYM)

*AB'nin yeni büyüme stratejisi olarak açıklandı. 2050'de net sıfır emisyonu ulaşılmasını ve ekonomik büyümenin kaynak kullanımından ayrıştırılmasını öngörüyor.

2021
TÜRKİYE'NİN
AYM EYLEM PLANI

*16 Temmuz 2021 tarihinde yayınlandı.

2021
PARİS ANLAŞMASI'NIN
ONAYLANMASI

*Türkiye'nin 2053 yılı için net sıfır emisyon hedefi ilan edildi.

2021
YÜKSEK DÜZEYLİ
İKLİM DİYALOĞU (YDİD)

*YDİD'in ilk toplantısı 16 Eylül 2021'de düzenlendi.

2021
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI KURULDU

*İklim Değişikliği Başkanlığı, 29 Ekim 2021 tarihli 85 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararname ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak kuruldu.

2022
TÜRKİYE İKLİM ŞURASI
TOPLANDI

*Türkiye'nin ilk iklim şurası 21 Şubat 2022'de gerçekleştirildi.

2023
GÜNCELLENMİŞ NDC

*13 Nisan 2023'te Türkiye'nin Paris Anlaşması'na yönelik Güncellenmiş İlk Ulusal Katkısı (NDC) sunuldu. Türkiye sera gazı emisyonlarında 2030'a kadar yüzde 41 artıştan azaltım öngördüğünü beyan etti.

2023
YÜZDE 55'E UYUM PAKETİ

*AYM'nin 2030'a kadar emisyonların yüzde 55'e kadar indirilmesini içeren "55' Uyum Paketi"nin yasalaşma süreci tamamlandı.

2025
İKLİM KANUNU YASALAŞTI

*20 madde, 2 geçici madde ve 3 farklı kanunda değişiklik içeren Türkiye'nin ilk İklim Kanunu, TBMM'de kabul edildi.

2028
YÜKÜMLÜLÜKLER
TAMAMLANACAK

*Kamu kurumlarına iklim yükümlülüklerini tamamlama süresi: 31 Aralık 2027 olarak belirlendi.

rülüyor. Geçen yıl Bakü'de düzenlenen COP29'ta 80 lider yer alırken, 2023'te Dubai'de gerçekleştirilen toplantıya ise 165 devlet ve hükümet başkanı katılmıştı.

Küresel emisyonlardan en fazla sorumlu ülkelerden biri olan ABD'nin COP30'a üst düzey temsilci göndermesi beklenmiyor. Bu durum, ABD Başkanı Donald Trump'ın ülkesini Paris Anlaşması'ndan çekmesi ve fosil yakıtları destekleyen politikalarını sürdürmesiyle ilişkilendiriliyor. Zirvenin ana gündem maddelerinden biri, taraf ülkelerin her beş yılda bir sunduğu ve bu yıl 2035'e yönelik iklim taahhütlerini içerecek şekilde güncellemeleri gereken Ulusal Katkı Beyanları (NDC) olacak.

İKLİM KANUNU YÜRÜRLÜKTE

Uluslararası alanda bu gelişmeler yaşanırken, Türkiye de önüne koyduğu 'yeşil dönüşüm' hedefine dönük adımlar

atmaya devam ediyor. Türkiye'nin 2019'dan bu yana üzerinde çalıştığı İklim Kanunu, 9 Temmuz 2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak resmen yürürlüğe girdi. 20 maddeden oluşan kanun, Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelesini yasal zemine oturtuyor. Kanunla birlikte Emisyon Ticaret Sistemi, Sınırlı Karbon Düzenleme Mekanizması ve Yeşil Taksonomi gibi birçok temel uygulamanın yasal altyapısı da kurulmuş oldu. Kanuna göre, sera gazı emisyonuna neden olan işletmeler, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde emisyon izni almakla yükümlü olacak. Bu sistem, karbon salımlarını sınırlamak ve piyasaya dayalı kontrol mekanizmaları geliştirmek amacı taşıyor. Ayrıca, Türkiye'nin karbon fiyatlandırma altyapısı da bu sayede şekillenmiş olacak.

Öte yandan Ticaret Bakanlığı, Avrupa Birliği ile ticaret

yapan sektörleri ilgilendiren Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) için yeni düzenlemeler hazırlayacak. Bu mekanizma sayesinde Türkiye'de üretilen malların karbon ayak izi, AB standartlarına göre şeffaf bir şekilde raporlanacak. Kamu kurumları, 31 Aralık 2027'ye kadar belirlenen yükümlülükleri yerine getirmekle sorumlu olacak. Bu süre, gerektiğinde Cumhurbaşkanı kararıyla bir yıl uzatılabilecek.

2026-2028 GÜNDEMİ NE OLACAK?

2026-2028 yıllarına ilişkin açıklanan Orta Vadeli Program (OVP) hedeflerine göre ise İklim Kanunu'nun uygulamasına yönelik sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim değişikliğine uyuma ilişkin düzenlemeleri içeren ikincil mevzuat hazırlıkları tamamlanarak uygulamaya konulacak. Ayrıca bu dönemde Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi (TRETS) uygulamaya geçirilecek. Avrupa Birliği'nin (AB) Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın tesisine ve ETS gelirlerinin yeşil dönüşümün finansmanında kullanılmasına yönelik çalışmalar yürütülecek.

Bu adımların yanı sıra Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'nın sektörlere etkileri değerlendirilecek, AB düzenlemelerinden etkilenecek sektörler için düşük karbon sektörel yol haritaları tamamlanacak. Yeşil dönüşüm sürecinde işletmelerin çevresel etkilerini izleyip şeffaf biçimde raporlaması sağlanacak. Raporlama standartları ve denetim altyapısı güçlendirilerek ihracatta çevresel düzenlemelere uyum ve rekabet gücü artırılabilecek. Ekonomist Dergisi olarak, Türkiye ekonomisinin ana iskeletini oluşturan 15 dev sektörün 2026 ve sonrası için hazırladığı yeşil dönüşüm stratejisini araştırdık.

Yeşil dönüşüm gündemi

- **Döngüsel ekonomiye geçiş:** Şirketler, kaynakları verimli kullanmak ve atıklarının azaltılması için döngüsel ekonomi modellerine odaklanacak. Ürünlerin değişimini artırma, geri dönüştürülebilir yöntemleri kullanma ve atıkları yeniden değerlendirme gibi uygulamalar öne çıkacak.
- **Karbon nötr ve emisyon azaltma hedefleri:** 2030'a kadar karbon nötr olma taahhütleri uyarınca, enerji kullanımı artırılabilecek ve enerji yoğun sektörlerde temiz üretim teknolojilerine geçiş hızlanacak. Şirketler, karbon ayak izini sürdürmeye yönelik somut adımlar atacak.
- **Sürdürülebilir tedarik zincirleri:** Tedarik zincirlerinde sürdürülebilir kaynaklar elde edilen seçenekler tercih edilecek ve tüm parçaların karbon ayak izi analizleri yapılacaktır. Şeffaflık için blok zinciri gibi teknolojiler kullanılarak kötü yaşam felsefesi daha iyi izlenecek.
- **Sıfır emisyonlu taşımacılık ve lojistik:** Elektrikli, hidrojenle çalışan veya biyoyakıt kullananlar şehir içi ve şehirler arası ulaşımın da yaygınlaşmasıyla, lojistikte sıfır emisyon hedefleniyor.
- **Yeşil finansman ve ESG yatırımları:** Çevresel sürdürülebilirlik kriterlerine; Environmental Social Governance (ESG) (Çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim) uyum sağlayan şirketler, yeşil krediler ve çevre dostu projelere yönelik finansman olanaklarından yararlanarak bütçelendirmek için daha cazip hale gelecek.

ELVAN TUĞSUZ
GÜVEN
HESİAD

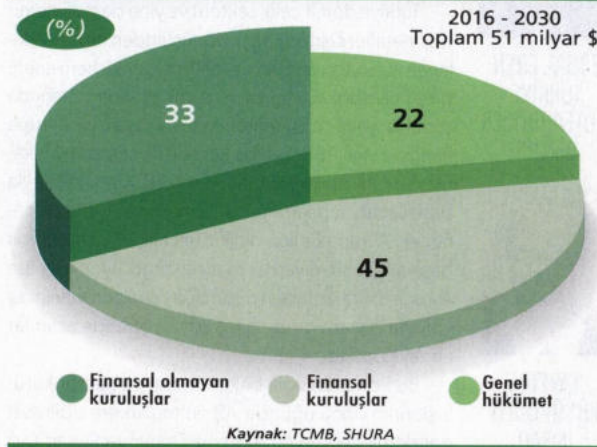
ENERJİ

EN BÜYÜK PAY HİDROELEKTRİKTEN

Türkiye'nin yeşil enerji dönüşümü hız kesmeden devam ediyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın yayımladığı son verilere göre, Türkiye'nin toplam elektrik kurulu gücü 120 bin 784 MW. Bunun 74 bin MW'ını ise yenilenebilir enerji oluşturuyor. Hidroelektrik santralleri 32 bin 289 megavat kurulu güç ve yüzde 26,7'lik pay ile en yüksek kapasiteyi oluşturuyor. Hidroelektrik santrallerin Türkiye'nin enerji sisteminde yalnızca yenilenebilir enerji üretiminin temel taşları olmadığını, aynı zamanda su yönetimi ve çevresel risklerin azaltılması açılarından da stratejik öneme sahip yapılar olduğunu söyleyen Hidroelektrik Santralleri Sanayi İş İnsanları Derneği (HESİAD) Başkanı Elvan Tuğsuz Güven, 2026 ve sonrasına ilişkin sektör hedeflerini şöyle anlatıyor:

"Yüzer ve karasal GES'lerle hibrit olarak güçlendirilmesi, uzun ömürlü santrallerin yatırım verimi için rehabilitasyon süreçlerinin yönetilmesi, doğrudan sektörün sürdürülebilirliğini tehdit eden sorunlarının en hızlı şekilde çözüme kavuşturulması, verimli bir 'havza yönetimi' için ortak akıl platformu oluşturma

TÜRKİYE'NİN İKLİM TEMALİ TAHVİL PİYASASI GELİŞİMİ

KAPAK

ALKIM BAĞ GÜLLÜ / SHURA ENERJİ
DÖNÜŞÜMÜ MERKEZİ DİREKTÖRÜ“ASIL
İHTİYAÇ
YAPISAL
DÖNÜŞÜM”

“Elektrik sektöründe dönüşüm hızı artıyor. 2025 itibarıyla kurulu güç 121 GW’a ulaştı; bunun yüzde 61’i yenilenebilir kaynaklardan oluşuyor. Elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payı yüzde 46’ya çıkarken, son yıllarda devreye giren yeni kapasitenin neredeyse tamamı rüzgâr ve güneşten sağlanıyor. 2035’e kadar bu kapasitenin dört katına çıkarılması, 80 milyar dolar yenilenebilir enerji ve 28 milyar dolar şebeke yatırımıyla birlikte 10 GW batarya kapasitesinin inşa edilmesi hedefleniyor. Sanayi sektöründe enerji verimliliği, elektrifikasyon ve yeşil hidrojen gibi teknolojiler elbette önemli, fakat asıl ihtiyaç, yeşil ve dijital dönüşümün ötesine geçen yapısal bir dönüşüm. Düşük katma değerli ve karbon yoğun üretimden, yüksek teknolojili, yüksek katma değerli ve verimliliğe dayalı üretim modeline geçilmeden enerji ve iklim hedeflerine ulaşmak zor.”

rulması, pompaj depolamalı HES’lerin bir an önce hayata geçirilmesini mümkün kılacak düzenlemelerin devreye alınması ve her yıl en az bin MW yeni HES yatırımının mümkün kılınması durumunda ‘ülkemizin yeşil dönüşüm hedeflerine ulaşımında’ büyük ve etkili bir rol oynayacağını düşünüyoruz.”

Enerji Verimliliği ve Yönetimi Derneği (EYODER) Yönetim Kurulu Başkanı Onur Ünlü ise başta gıda, ilaç, kimya ve otomotiv sektörleri olmak üzere, enerji verimliliği yatırımlarının devam ettiğini kaydediyor. Ünlü, “Ticari binalara sağlanan devlet desteği imkanları göz önünde bulundurulduğunda ise 2026 ve sonrasında özellikle hastane ve otel binalarına yönelik enerji verimliliği yatırımlarının hızla artacağını öngörüyoruz” diyor.

İNŞAAT

REKABETÇİLİĞE SÜRDÜRÜLEBİLİR KATKI

2023 yılında yaşanan deprem felaketinden sonra yeniden yapılaşma ve kentsel dönüşüm projeleriyle iç talebin güçlü seyrettiği inşaat sektörü; finansman sıkıntıları, yüksek faiz, döviz kuru dalgalanmaları gibi ekonomik gelişmelerin etkisiyle zorlu yılı geride bırakıyor. Sektörün konut kredi faizlerindeki gevşemeyle talepte canlılığı beklediği 2026 yılında rekabetçilikte en önemli unsur ise yeşil dönüşüme açık binalar olacak. Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) de bu doğrultuda, Türkiye’nin 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi çerçevesinde

ONUR ÜNLÜ
EYODERERDAL EREN
TÜRKİYE
MÜTEAHHİTLER
BİRLİĞİTAYFUN
KÜÇÜKOĞLU
İMSAD

“Ulusal Katkı Beyanı” ve “Yeşil Mutabakat Eylem Planı” çalışmalarına katılmaya devam ediyor. Türkiye Mütteahhitler Birliği Başkanı Erdal Eren, bu zorlu dönüşüm sürecinde, kamu ve özel sektörün sürekli ve yakın iş birliği içinde çalışması gerektiğine işaret ediyor. İnşaat sektöründe dönüşümün sağlanabilmesi için tüm paydaşların koordinasyon içinde aynı hedefe odaklanması gerektiğini belirten Eren, “Yapılaşma süreçlerindeki radikal dönüşümün özel sektör tarafından hızlı ve etkin bir şekilde hayata geçirilebilmesinde finansman temininin de önemi büyüktür. Geçmiş deneyimler ışığında, bu sürecin gönüllülük esasına dayalı olarak istenilen hızda ve yaygınlıkta başarıya ulaşması zor görünüyor” değerlendirmesinde bulunuyor. Türkiye’de yeşil dönüşümü gerçekleştirmek ve 2053 yılında karbon net sıfır hedefine ulaşabilmek için devletin ceza veya teşvik sistemi getirmesi gerektiğini vurgulayan Eren, şu görüşleri dile getiriyor: “Aksi halde özellikle ‘Yeşil Mutabakat’ nedeniyle Türk inşaat sanayi malzemelerinin AB ülkelerine ihracatı zora girecek, Türk müteahhitlerimiz AB ülkelerinde proje üstlenseler dahi Türk ürünlerini kullanmaları mümkün olmayacaktır. Sektörümüz de bu yeni döneme adapte olmak için çalışmalarını sürdürmektedir.”

Türkiye İMSAD Başkanı Tayfun Küçüköğlü ise “Türkiye çimento, seramik, demir-çelik ve cam gibi temel inşaat malzemelerinin üretiminde dünyada önde gelen ülkeler arasında yer alıyor. Sektörün rekabet gücünü sürdürebilmesi için sürdürülebilir üretim, yeşil dönüşüm ve doğru veri temelli stratejik kararlar büyük önem taşıyor” diye konuşuyor.

DEMİR VE
DEMİRDİŞİ METALLER

TON BAŞINA 60 EURO EK MALİYET

Türkiye demir çelik sektörü ve yine demir&demir dışı metaller sektörü, yeşil dönüşümden en çok etkilenen iş sahaları arasında yer alıyor. Çünkü hem enerji tüketimleri çok yüksek hem de atık yönetimi tarafında zorluklar yaşıyor. Bu sektörlerin ana pazarı ise Avrupa Birliği ve yine ABD. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması’nın mali yükümlülükleri, 2026 yılı itibarıyla başlayacak. Yapılan ihracata karbon maliyetleri eklenecek. Avrupa Birliği, birlik dışı çelik ithalatında ton başına 60 Euro civarı ek maliyet öngörüyor. İlâveten Avrupa Birliği, kotaların düşürülüp vergilerin artırılması yoluyla pazara girişi zorlaştırma yönünde adımlar atmaya başladı.

Bu konunun ilgili bakanlıkların ve sektör kuruluşlarının öncülüğünde AB ile müzakere edilmesi gerektiğini söyleyen Akdeniz Demir ve Demir Dişli

Metaller İhracatçıları Birliği (ADMİB) Başkanı Fuat Tosyalı, "Küresel rekabette önümüzdeki dönemin belirleyici faktörü, çevreye duyarlı üretim olacak. Bu noktada, sürdürülebilirlik odaklı yatırımların ve verimlilik projelerinin artması gerekiyor" diyor. İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tecdelioğlu ise sektör genelinin üretim süreçlerinde karbon ayak izini ölçebilme ve raporlayabilme kabiliyetlerinin tam olgunlaşmadığını bu konuda çalışmaların devam etmesi gerektiğini söylüyor. "Pazardaki gücümüzü korumak ve artırmak için ihracatımızı Yeşil Muta-bakat kriterlerine uyarlamamız gerekiyor. En büyük pazarımız olan AB'nin açıkladığı Yeşil Mutabakata ve Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması'na (SKDM) uyum yükümlülüğümüzün bilincindeyiz" diyen Çetin Tecdelioğlu, SKDM'ye uyum için düşük karbonlu teknolojilere geçişin, 2-4 yıl sürebilecek bir dönüşüm süreci gerektirdiğini aktarıyor.

OTOMOTİV

REKABET AVANTAJINA ÇEVİRECEK

Türkiye ihracatının en güçlü kaslarının başında gelen otomotiv sektörü de yeşil dönüşümün öncü alanlarından biri konumunda. Sektör, 2026 ve sonrasını yalnızca üretim hacmini artırmak değil, üretimin doğasını dönüştürmek açısından bir milat olarak görüyor. Otomotiv İhracatçıları Birliği (OİB) Başkanı Baran Çelik, artık otomotiv endüstrisinde rekabetin klasik üretim faktörleriyle değil; sürdürülebilirlik, dijitalleşme ve inovasyon üçgeninde şekillendiğini vurguluyor. Bu nedenle yeşil dönüşümü bir zorunluluktan çok, rekabet avantajı olarak değerlendirdiklerini kaydeden Çelik, "Öncelikli hedefimiz, Türk otomotiv sanayisini karbon nötr üretim kapasitesine adım adım yaklaştırmak. Bu kapsamda, elektrikli araç üretimi, batarya teknolojileri, alternatif yakıt sistemleri, hafif malzeme kullanımı ve yenilenebilir enerjiyle üretim alanlarında ciddi bir ivme yakalamış durumdayız" diyor.

SKDM'nin önümüzdeki birkaç yıl içinde özellikle AB'ye ihracat yapan firmalar için ciddi bir rekabet unsuru olacağına işaret eden Baran Çelik, "OİB olarak düzenlediğimiz SKDM eğitimleri ve Yeşil Dönüşüm UR-GE Projeleri, ihracatçılarımızın AB pazarındaki yeni kurallara uyum sağlamalarına ve sürdürülebilir rekabet gücü kazanmalarına katkı sağlıyor. Ayrıca, 2026 sonrasında karbon hesaplama ve raporlama sistemlerinin sektör genelinde standart hale getirilmesi hedefimiz var. Bunun için üniversiteler, teknoparklar ve araştırma merkezleriyle birlikte çalışıyor, sektörde veri tabanlı bir sürdürülebilirlik kültürü oluşturmaya çalışıyoruz" şeklinde konuşuyor.

KEREM VARDAR / KPMG TÜRKİYE BANKACILIK SEKTÖR LİDERİ VE ŞİRKET ORTAĞI

“SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS YAYGINLAŞMALI”

"Türkiye bankacılık sektörü 2026 yılına doğru yalnızca bilanço sağlamlığıyla değil; sürdürülebilir finans, dijital inovasyon ve toplumsal etki yaratma kapasitesiyle de öne çıkıyor. Önümüzdeki dönemde sektörün başarısı, fiyat istikrarına duyulan güvenin korunması, etkin regülasyon iletişimi, veri odaklı karar alma süreçlerinin güçlendirilmesi ve yeşil dönüşüm finansmanının yaygınlaştırılmasıyla ölçülecek. Bankalar bu çok boyutlu dönüşümü yönetebildikleri ölçüde, sadece finansal istikrarın değil; ekonomik, çevresel ve toplumsal dönüşümün de öncüleri olmaya devam edecekler."

AMBALAJ

ÜRETİMDE TEMİZ ENERJİYE GEÇİYOR

Türkiye'nin her sene düzenli olarak dış ticaret fazlası veren sektörlerinden olan ambalaj sektörü, yaşanan tüm zorluklara rağmen ihracatını artırmaya devam ediyor. TÜİK verilerine göre, sektör 2025'in ilk altı ayında 3,5 milyar dolarlık ihracat yaptı. Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) Başkanı Zeki Sarıbekir, 2026'dan itibaren çok daha iyi bir piyasa bekladıklarını söylüyor. Son dönemin en önemli gündem maddelerinden biri olan sınırdaki karbon uygulaması olduğunu belirten Sarıbekir, "Bu bizim için bir tehlike ama Çin için daha büyük bir tehlike. Hem avantajlar hem de dezavantajlar var ama Türkiye bu uzaklıktan dolayı Nearshoring (Yakın ülkede üretim) kavramıyla daha çok avantaj sağlayabilir. Bir de son dönemde en çok zorlandığımız alan olan ham maddede de önemli adımlar atıyoruz, ham madde üreten firmaları zorluyoruz, üretim aşamasında daha temiz enerji kullanımına yönlendiriyoruz" diyor.

Ambalajda en önemli konulardan birinin de geri dönüşüm olduğuna işaret eden Sarıbekir, Türkiye'nin üretim kapasitesi, coğrafi konumu ve mühendislik gücüyle bu yeni dönemin kazanan ülkeleri arasında yer alabileceğine dikkat çekiyor. Türkiye'nin geri dönüşümde en önemli probleminin atıkların kaynağında ayrıştırılması olduğunu söyleyen Sarıbekir, atık yönetimi zincirinde belediyelerin aktif rol alması gerektiğini vurguluyor. Sarıbekir, "Atıkları geri dönüştürülecek ve

FUAT TOSYALI
ADMİB

ÇETİN TECDELIOĞLU
İDDMİB

BARAN ÇELİK
OİB

KAPAK

METİN GÜNEŞ / GÜBRE ÜRETİCİLERİ, İTHALATÇILARI VE İHRACATÇILARI DERNEĞİ (GÜİD) BAŞKANI

“TOPRAĞI KORUYAN ÜRÜNLERE ODAKLANMALIYIZ”

“Yeşil dönüşüm tarım sektöründe sürdürülebilir tarım uygulamalarını teşvik ediyor. Kimyasal gübre ve pestisit kullanımının azalması, toprak sağlığının korunması, su tasarrufunu sağlayan sistemlerin oluşması, biyoçeşitliliğin korunması anlamına geliyor.

Sürdürülebilir tarımın öne çıkması, toprak ve suyun etkin kullanılması, çevreye duyarlı ürünlerin yüksek verimde üretilmesi

öne çıkan pozitif etkiler olarak sayılabilir. Yeşil dönüşüm için maliyetin yüksek olması, çiftçilerimizin geleneksel yöntemlerden yeni teknolojilere uyum zorluğu başlıca zorluklar olarak karşımıza çıkacaktır. Gübre firmaları özelinde değerlendirirsek organik ve biyolojik gübre kullanımı artarken, kimyasal gübre kullanımı azaltılması gerekmektedir. Ancak bunu yaparken azalan tarım sahaları, artan dünya nüfusu karşısında birim alanda verim ve kalitenin düşmemesi gerekmektedir. Bu nedenle verimliliği artıran, toprak kalitesini koruyan ve iyileştiren ürünlere odaklanmak önemlidir.”

geri dönüşüm tesislerine gidebilecek yolları oluşturup, açık tutup, oraları geliştirmemiz gerekiyor. Ambalaj atığı ithalatı kademeli biçimde azaltılmalı ve yerli atık geri dönüşüm altyapısı güçlendirilmeli” diye konuşuyor.

PLASTİK

YEŞİL KÖPRÜ MODELİ

Plastik sektöründe yeşil üretim ve sürdürülebilirlik konusu günden güne önem kazanırken, Türkiye açısından da önemli fırsatlar doğuyor. Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı'nın (PAGEV) hedefi; AB Yeşil Mutabakatı ve yeni ambalaj kurallarıyla uyumlu bir “Yeşil Köprü” modeli üzerinden Türkiye’yi döngüsel ambalaj ve geri dönüşümün stratejik merkezi yapmak. Bunun için enerji ve malzeme verimliliğiyle emisyon azaltımı, geri dönüştürülmüş içerik ve tasarımda döngüsellik, dijital izlenebilirlik, sektörler arası iş birliği ve nitelikli iş gücü dönüşümünü önceliklendirdiklerini söyleyen PAGEV Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Eroğlu, bu çalışmalarında RePlast Eurasia kapsamındaki konferans ve ödüllerin kaldırılma görevi gördüğünü ifade ediyor. Eroğlu, Türkiye’nin plastik ve elyaf geri dönüşüm teknolojileri ve

ham maddeleri konularına odaklanan ilk ve tek fuarı RePlast Eurasia kapsamındaki etkinliklerin iyi uygulamaları ölçeklemek, standardı yükseltmek ve yatırımları hızlandırmak için büyük önem taşıdığını belirtiyor. Türkiye’nin Avrupa ile Asya arasında ‘Yeşil Köprü (Green Bridge)’ kurarak hem üretim hem kalite merkezi olabileceğini vurgulayan Eroğlu, Yeşil Köprü modelinin Türkiye’yi küresel ambalaj zincirinde yeni bir stratejik merkez konumuna taşıyacağına dikkat çekiyor.

ÇİMENTO

BÜYÜMENİN KRİTİK UNSURU

2025 yılında hem iç satışlarda hem de ihracatta belirgin bir artış yaşayan çimento sektörü iç satışlarda yüzde 5, ihracatta ise yüzde 14'lük bir büyüme öngörüyor. Bu yükselişte özellikle kentsel dönüşüm sürecinin hızlanması ve yeni konut projelerinin artması etkili olurken, sektör üçüz dönüşümle büyüme yolculuğunu ilerletmek istiyor.

Sektörün en öncelikli başlıklarından yeşil, dijital ve insan odaklı üçüz dönüşüm çalışmalarının odaklarında olduğunu belirten TÜRKÇİMENTO CEO'su Volkan Bozay, Avrupa Birliği regülasyonları ve global karbon azaltım taahhütleri doğrultusunda, sürdürülebilir üretim süreçlerine geçişin artık tercih değil zorunluluk olduğunu kaydediyor. Bu kapsamda, enerji verimliliğinin artırılması, alternatif yakıt ve hammadde kullanımı, atık ısı geri kazanım sistemleri, dijitalleşme ve düşük karbonlu çimento türlerinin geliştirilmesi gibi alanlarda önemli adımlar atıldıklarını ifade eden Bozay, “2026 sonrası dönem, yalnızca çevresel hedeflerin değil, aynı zamanda rekabet gücünün yeniden şekillendiği bir dönem olacak. Yeşil dönüşümü bir uyum süreci olarak değil, sürdürülebilir büyümenin en kritik unsuru olarak görüyoruz. Sektörde düşük karbonlu çimento ve klinker üretimine yönelik AR-GE faaliyetleri hız kazanmış durumda. Birçok tesisimizde biyokütle ve atık türevli yakıt kullanım oranları giderek artıyor” diyor.

TARIM VE HAYVANCILIK

EMİSYONDA YÜZDE 15-25'LİK DÜŞÜŞ HEDEFLENİYOR

Türkiye, 2053 Net Sıfır Emisyon hedefi doğrultusunda tarım ve hayvancılığı iklim politikalarının merkezine yerleştirmiş durumda. Et ve süt sektörleri de üretim zincirinin yapısı gereği çevresel etkilerin azaltılmasında önemli bir potansiyele sahip. Bu nedenle önümüzdeki dönemde hedef, üretim kalitesini koruyarak çevresel verimliliği artıran adımlara odaklanmak olacak. 2026-2030 yılları

**ZEKİ
SARİBEKİR
ASD**

**YAVUZ EROĞLU
PAGEV**

**VOLKAN BOZAY
TÜRKÇİMENTO**

arasında, öncelikli hedefin, üretim birimi başına düşen emisyonu yüzde 15-25 civarında azaltmak olacağını söyleyen Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Dr. İsa Coşkun, bu hedefin hem çiftlik düzeyinde hem de işleme tesislerinde enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kullanımı, gübre ve atık yönetimi gibi alanlarda yeniliklerin yaygınlaştırılmasını gerektirdiğini belirtiyor. Yeşil dönüşümün yalnızca çevresel değil, ekonomik bir mesele de olduğuna değinen Coşkun, şöyle devam ediyor: "Bugünden atılacak adımlar, Türk et ve süt ürünlerinin 'düşük karbonlu üretim' etiketiyle uluslararası pazarlarda fark yaratmasını sağlayabilir. Ayrıca, atıktan enerji üretimi veya suyun geri kazanımı gibi döngüsel ekonomi uygulamaları sayesinde enerji verimliliği artarken işletme maliyetleri de azaltılabilecek. 2026 yılı sonuna kadar et ve süt sektörleri için kapsamlı bir ulusal yol haritasına ihtiyaç var. Bu belge, üretimden tüketime kadar tüm değer zincirini kapsamalı; üretici, sanayici ve kamu paydaşlarının ortak hedefler doğrultusunda eşgüdümünü sağlamalı."

HAZIR GİYİM

OYUN PLANI DÖNÜŞÜM ODAKLI

İhracatının yüzde 60'ını Avrupa Birliği (AB) ülkelerine gerçekleştiren hazır giyim ve konfeksiyon sektörü, ikiz dönüşümü stratejik bir hedef olarak görüyor. Bütün oyun planlarını dönüşüm odaklı kurgulayan sektör, dönüşüm için AB'nin Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) fonlarını etkili bir şekilde kullanıyor. İstanbul Moda Akademisi'ni (İMA) IPA-I kapsamında tamamlanan projeyle moda endüstrisine kazandırdıklarını söyleyen İstanbul Hazırgiyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği Başkan Yardımcısı (İHKİB) Mustafa Paşahan, dijitallemeden yeşil dönüşüme pek çok proje hayata geçirdiklerini belirtiyor. IPA-III kapsamında hazırlanan 'Karbon Ayak İzinin Takibi ve Azaltılması' projesini de önümüzdeki aylarda başlatacaklarını vurgulayan Paşahan, "Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) ve İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) gibi paydaşlarla yürüteceğimiz proje ile firmalarımızın Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına (SKDM) hazırlıklı olmasını sağlayacağız" diyor.

TEKSTİL

YEŞİL ÜRETİM MERKEZİ OLACAK

2026 ve sonrasında tekstil sektöründeki yeşil dönüşümün merkezinde döngüsel ekonomi, izlenebilirlik, enerji verimliliği ve sürdürülebilir ham maddelerin kullanımı yer alıyor. Bu kapsamda sürdürüle-

İSMAİL TURHAN / GERİ DÖNÜŞÜMCÜLER VE GERİ KAZANIMCILAR DERNEĞİ (GEKADER) BAŞKANI

“GERİ DÖNÜŞÜM SEKTÖRÜ KARBON YÜKÜNÜ AZALTIYOR”

"Avrupa'da uygulanmaya başlayan sınırdaki karbon düzenlemesi, Türkiye'yi de geri dönülmez biçimde düşük karbonlu üretime yönlendiriyor. Geri dönüşüm sektörü burada risk değil, aksine tüm sektörlerin karbon yükünü azaltacak en büyük fırsat. Çünkü geri dönüşüm; daha düşük enerji kullanımı, daha düşük emisyon ve daha yüksek verimlilik sağlar. Bu nedenle geri dönüşüm sektörü, sadece kendi iç transformasyonunu değil; sanayinin tümünde yeşil dönüşümün hızlandırıcı sektörüdür. 2026 ve sonrası için hedefimiz; sürdürülebilir enerji kullanımını yaygınlaştırmak, karbon ayak izini şeffaf biçimde ölçen ve raporlayan bir sektörel standart oluşturmak ve bütün üretim zincirinin yeniden ham maddeye bağımlılığını azaltmak."

DOÇ. DR. DUYGU ERTEN

“200 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM İHTİYACI VAR”

Türkiye'de binaların doğrudan emisyonları, toplam karbondioksit emisyonlarının yaklaşık yüzde 14'üne neden oluyor. Tüm binalar arasında konutlar ise yüzde 76 ile emisyonların aslan payından sorumlu. İstanbul Politikalar Merkezi'nin yayınladığı 'Türkiye'nin Karbonsuzlaşma Yol Haritası: 2053'te Net Sıfıra Doğru' raporuna göre, 2053 net sıfır hedefine uygun olarak bu emisyonları tamamen sıfırlamak mümkün. Doğru hedefler belirlenirse ve gerekli yatırımlar yapılırsa, bina sektörü emisyonları 2035'te yüzde 67, 2053'te ise yüzde yüz azaltılabilir. Rapora göre bu dönüşüm için gereken yatırım ihtiyacı 200 milyar dolar seviyesinde. Raporun yazarlarından Doç. Dr. Duygu Erten, "Türkiye'de kaç hane, bu tasarruflar için gereken dönüşümü yapabilecek bütçeye sahip? Cam ve pencere değiştirmek, yalıtım yapmak, bunlar oldukça masraflı işler. Bunun daha merkezi bir sistemden yapılması, kömürden doğal gaz ve son olarak elektrifikasyona geçilmesi gerek" diyor.

KAPAK

Finans sektörü yeşil dönüşüme hazır mı?

İklim değişikliğiyle mücadelede finans ve bankacılık sektörü, ekonomik dönüşümün en kritik bileşeni durumunda. Küresel ekonomide düşük karbonlu bir modele geçiş, yalnızca enerji üretim ve tüketim alışkanlıklarını değil, finansal sistemin kaynak tahsisini de yeniden şekillendiriyor. Bankalar, bu dönüşümde sermayenin yönünü belirleyen aktörler olarak hem risklerin azaltılmasında hem de fırsatların finansmanında kilit rol oynuyor. Kredi politikalarının, yatırım portföylerinin ve risk yönetimi çerçevelerinin iklim hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi, 2050 ve sonrasında yönelik sürdürülebilir büyüme stratejilerinin temelini oluşturuyor.

TAAHHÜTLER YERİNDE Mİ SAYIYOR?

Peki, son durumda Türkiye'nin bankacılık sektörünün sürdürülebilir finansman odaklı çalışmalarında ve yatırımlarında son durum nedir? İklim için 350 Derneği ile Sürdürülebilir Ekonomi ve Finans Araştırmaları Derneği (SEFİA) tarafından yayımlanan "Türkiye'deki Bankaların İklim Değişikliğine Yaklaşımı Raporu" bu konuda önemli bulgular ortaya koyuyor. Raporda Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'nın yayınlanması olumlu

bir gelişme olarak değerlendiriliyor. Ancak iklim taahhütlerinin sektörün iklim riskini dönüştürmek ve 2050

net sıfır hedeflerine ulaşmak için yeterli olmadığı belirtiliyor.

GECİKME VE EKSİKLER TAKİP EDİLMELİ

Bu yıl dördüncüsü yayımlanan ve 17 bankanın incelendiği rapora göre, bankaların kömür finansmanı ile ilgili pozisyonlarında geçen yıla kıyasla bir değişiklik yaşanmadı. Sektörün 2024 yılı sonu itibarıyla 20 milyar dolar sürdürülebilir finansman hacmini aşması, yeşil tahviller

bilir tekstil üretimi için enerji ve su tüketimini azaltan teknolojilerin yaygınlaştırılması, geri dönüştürülmüş ve yenilenebilir elyaf kullanımının artırılması, karbon ayak izinin ölçülmesi ve azaltılması için standart uygulamaların hayata geçirilmesi, firmaların yenilenebilir enerji yatırımlarını ölçekleyerek üretimde fosil kaynak bağımlılığını azaltması öncelikli hedefler arasında. Sürdürülebilirlik Eylem Planını açıklayan ve uygulamaya geçen ilk sektör olan tekstil, bu plan çerçevesinde eğitimler, farkındalık çalışmaları, atık yönetimi uygulamaları ve döngüsel ekonomi projeleri yürütüyor. Bu çerçevede en büyük projelerden birisinin ise Sustainability Talks etkinliği olduğunu söyleyen İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Öksüz, "Gerçekleştirdiğimiz projeler neticesinde Türkiye'nin Avrupa Yeşil Mutabakatı ile tam uyumlu bir üretim üssü haline gelmesini hedefliyoruz" diyor.

AHMET ÖKSÜZ
İTHİBDR. İSA COŞKUN
SETBİR

Sektörde sürdürülebilir ham madde kullanımını teşvik eden, atık yönetimi ve döngüsel ekonomi uygulamalarını güçlendiren projelere ağırlık verilmesinin büyük önem taşıdığını söyleyen İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister, dijitalleşme, yeşil teknoloji yatırımları ve sürdürülebilir tedarik zinciri uygulamalarının rekabetçiliği korumanın temel araçları olacağını ifade ediyor. Ayrıca yapay zeka ve yeşil dönüşüm uyumunun da önemli olduğuna dikkat çeken Adil Pelister şöyle konuşuyor: "Enerji ve sanayi sektörlerinde enerji verimliliği optimizasyonu ve akıllı şebekelerle şekillendirilmiş endüstride tedarik zinciri sürdürülebilirliği ile döngüsel ekonomi yönetimi kararlarında yapay zekayı çok iyi kullanabilmek karar süreçlerimizi derinden etkileyecek. Bu sebeple 'Yeşil Yapay Zeka' yaklaşımını şekillendirmemiz gerektiğini düşünüyoruz."

KİMYA

KÜRESEL DÖNÜŞÜME ENTEGRASYON

Kimya sektörünün yeşil dönüşümde 2026 ve sonrasında hedefi, üretim süreçlerini düşük karbon ekonomisine uyumlu hale getirerek Avrupa Yeşil Mutabakatı ve sınırda karbon düzenlemesi gibi küresel dönüşümlere tam entegrasyonu sağlamak. Bu kapsamda enerji verimliliğini artıran, geri dönüşümü destekleyen ve çevresel etkileri minimize eden üretim modellerini yaygınlaştırmak öncelik haline geliyor.

MUSTAFA PAŞAHAN
İHKİB

LOJİSTİK

SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞER YARATMAK

Türkiye'nin dış ticaretine yön veren lojistik sektörünün temel öncelikleri arasında geleceğini çevresel, ekonomik ve dijital dönüşüm ekseninde şekillendirmek yer alıyor. 2026 ve sonrasında hedeflerinin, taşımacılıktan depolamaya, gümrük süreçlerinden tedarik zinciri yönetimine kadar tüm operasyonlarda karbon ayak izini azaltan, verimliliği artıran ve sürdürülebilir değer yaratan bir lojistik sektörü inşa etmek olduğunu

ve sürdürülebilirlik ile bağlantılı kredilerde yaşanan artış, Türkiye'nin net sıfır hedefi doğrultusunda önemli gelişmeler arasında. Ancak rapora göre, bu adımların 2050 ve sonrasında hedeflemesi ve ara hedeflerin belirlenmemiş olması sektörde sistemli bir dönüşümün ertelenmesine yol açabilir. Bu nedenle uzmanlar, sektördeki olumlu gelişmelerin yanı sıra gecikme ve eksiklerin de düzenli takibinin yapılması gerektiğini belirtiyor.

“STRATEJİLER YOK DENECEK KADAR AZ”

Rapor, banka taahhütlerinin çoğunlukla 2050 ve sonrasında

yönelik olduğunun altını çiziyor. Ayrıca net sıfır hedefine ulaşmak ve aynı zamanda iklim risklerini bertaraf etmek adına yol haritalarının eksikliğine de vurgu yapıyor. SEFİA Kıdemli Enerji

Analisti Dr. Evrim Özyorulmaz Akcura; “Hem küresel hem Türkiye özelinde bankaların büyük kısmı net-sıfır hedeflerini 2050 gibi uzak bir tarihe koyuyor. Ancak bu hedeflere ulaşmak için gerekli olan 5-10 yıllık somut yol haritaları ya eksik ya da hiç yok. Bu, sadece teknik bir sorun değil; bankaların iklim stratejilerinin yeterince sağlam bir zemine oturmadığını da gösteriyor” değerlendirmesinde bulunuyor.

Küresel ölçekte finans sektörünün iklim hedefleri konusunda zorluklar yaşandığını hatırlatan İklim İçin 350 Derneği Koordinatörü Efe Baysal ise “Bankacılık sektörünün ‘geçiş riski’; düşük karbon ekonomisine geçiş sırasında ortaya çıkacak varlık değer kayıpları ve finansal istikrarsızlık olasılığının yükselmesidir” diyor. Net-Zero Banking Alliance (NZBA) gibi önemli bir uluslararası platformun faaliyetlerini askıya almasının küresel bankacılık sektörünün iklim hedefleri konusundaki ortak tutumunda ciddi bir zafiyetin olduğunu gösterdiğini kaydeden Efe Baysal’a göre; bu sadece yapısal bir kriz değil; aynı zamanda bankaların ‘taahhüt’ temelli iklim finansmanı yaklaşımının kınlanıldığını da ortaya koyuyor.

ifade eden Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği (UTİKAD) Başkanı Bilgehan Engin, “Bu kapsamda, uluslararası taşımacılıkta alternatif yakıtlı araç kullanımının yaygınlaşması, intermodal taşımacılığın güçlendirilmesi ve yeşil liman/terminal uygulamalarının desteklenmesi gündemimizde olan başlıklar” diyor.

Ayrıca dijitalleşme yoluyla rota optimizasyonu, yük paylaşımı ve boş dönüşlerin azaltılması gibi çözümlerle operasyonel verimliliği artırmayı, çevresel etkileri en aza indirmeyi amaçladıklarını söyleyen Bilgehan Engin, “Lojistik firmalarının finansal sürdürülebilirliğini güçlendirmek adına sektöre özel yeşil finansman mekanizmalarının geliştirilmesi ve AB fonlarının daha etkin kullanılmasını destekliyoruz” diye konuşuyor. Yeşil dönüşümün artık bir tercih değil; rekabetin ve geleceğin anahtarı olduğunu kaydeden Engin, 2026 ve sonrasında da lojistiği daha çevreci, daha dayanıklı ve daha kapsayıcı hale getirmek için tüm paydaşlarla birlikte çalışmaya devam edeceklerini aktarıyor.

TURİZM

KÜLTÜREL SÜREKLİLİĞİ SAĞLAMAK

Türkiye'nin ‘yeşil turizm’ ajandası, sadece üretim ve tüketim yapısını değiştirmekle kalmıyor; turizmin nasıl yapılacağına dair bir dönüşümü de içeriyor. Tesislerin çevresel etkilerini azaltması, yerel halkın fayda sağlaması, ziyaretçilerin farklı deneyimler edinmesi ve destinasyonların uzun vadeli korunması bu dönüşü-

ADİL PELİSTER
İKMİB

ÖMER TOSUN
KAPYAD

BİLGEHAN
ENGİN
UTİKAD

mün ana bileşenleri olarak öne çıkıyor. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) ile sürdürülebilir turizmde küresel standartları belirleyen Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC) arasında imzalanan iş birliği anlaşması kapsamında bu alanda Türk turizmi yeniden yapılanıyor. İlk aşaması 2023 yılında hayata geçirilen, ikinci aşaması ise 2025 yılında kademeli olarak hayata geçirilen programın, tüm uluslararası standartlara ulaşıldığı 2030 yılına kadar tamamlanması planlanıyor.

Turizmde yeşil dönüşümün odağında, nitelikli büyümeyi garanti altına almak ve kaynakları doğru yönetmek de önemli. Sektör olarak, artık ‘kaç turist ağırırıyoruz?’ sorusundan çok, ‘turist başına ne kadar katma değer yaratıyor ve ne kadar az çevresel ayak izi bırakıyoruz?’ sorusuna odaklanılması gerektiğini düşündüklerini söyleyen Kapadokya Alanı Turizm Yatırımcıları Derneği (KAPYAD) Başkanı Ömer Tosun, bu anlayışla yakın zamanda KAPYAD Sürdürülebilirlik Raporu’nu açıkladıklarını belirtiyor. Raporda özellikle su yönetimi, atık azaltımı ve çevre temizliği gibi bölgenin ekolojik geleceğini doğrudan ilgilendiren başlıklara dikkat çekildiğinden söz eden Tosun, “Yeşil dönüşüm yalnızca enerji tasarrufu sağlamakla ilgili değil; aynı zamanda kültürel sürekliliği koruyan bir turizm modeli inşa etmeyi gerektiriyor. Yerel üreticileri, geleneksel mutfak kültürünü ve bölge halkını destekleyen bir yaklaşım, bu dönüşümün kalbinde yer almalı” şeklinde konuşuyor.